

Αθήνα, 24 Σεπτεμβρίου 2012

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ & ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ
ΕΛΕΓΧΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΣΟΔΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ Γ΄

Ταχ. Δ/ση : Πανεπιστημίου 20
Ταχ. Κωδ. : 106 72 Αθήνα
Πληροφορίες : Σ. Μπέη
Τηλέφωνο : 210 3614303, 210 3613274
FAX : 210 3635077

ΠΟΛ 1188

ΘΕΜΑ : Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτώχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων

Σε συνέχεια της ΠΟΛ.1236/24.11.2011, με την οποία κοινοποιήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 12, 13 και 14 του ν. 4013/2011 (Φ.Ε.Κ. 204 Α΄/15-09-2011) « Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων – Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (Πτώχευτικός Κώδικας, στο εξής ΠτΚ) – Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις», με την παρούσα εγκύκλιο κοινοποιούνται οι νέες διατάξεις του άρθρου 234 του ν. 4072/2012 (ΦΕΚ 86 Α΄/11-04-2012) και του άρθρου 58 παρ. 6 περ. α΄ του ν. 4075/2012 (ΦΕΚ 89 Α΄/11-04-2012).

Βασικός σκοπός της εγκυκλίου είναι να καταστεί σαφής η ισχύουσα διαδικασία εξυγίανσης και επομένως αποτελεσματικότερη η αντιμετώπιση των σχετικών υποθέσεων από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, ώστε να διασφαλίζονται κατά το δυνατόν περισσότερο τα συμφέροντα του Δημοσίου, ενόψει τόσο του κινδύνου από την απώλεια δημοσίων εσόδων ως αποτέλεσμα επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης όσο και από την καθυστέρηση στη διαδικασία είσπραξης δημοσίων εσόδων λόγω της αναστολής μέτρων που συνήθως χορηγείται από τα αρμόδια δικαστήρια κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξυγίανσης.

Α. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

α) Νομοθετικό πλαίσιο

Η διαδικασία εξυγίανσης ρυθμίζεται από τα άρθρα 99-106ι του έκτου κεφαλαίου του ΠτΚ, όπως ισχύει σήμερα, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης». Πριν από την αντικατάστασή του με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, το έκτο κεφάλαιο του ΠτΚ έφερε τον τίτλο «Διαδικασία συνδιαλλαγής» και ρύθμιζε την προϊσχύουσα διαδικασία συνδιαλλαγής. Η μετάβαση στο νέο καθεστώς ρυθμίζεται με τα άρθρα 13 παρ. 1 και 14 του ν. 4013/2011. Περαιτέρω, επήλθε μεταγενέστερη

τροποποίηση των διατάξεων της διαδικασίας εξυγίανσης με το άρθρο 234 του ν. 4072/2012 (ΦΕΚ 86 Α΄/11-04-2012) «Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος – Νέα εταιρική μορφή – Σήματα – Μεσίτες Ακινήτων – Ρύθμιση θεμάτων ναυτιλίας, λιμένων και αλιείας και άλλες διατάξεις».

Η συμμετοχή του Δημοσίου ως πιστωτή σε συμφωνίες εξυγίανσης βάσει του άρθρου 106 δ ΠτΚ ρυθμίζεται ειδικότερα με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 6 περ. α΄ του ν. 3808/2009 (ΦΕΚ 227 Α΄/10-12-2009), όπως συμπληρώθηκε πρόσφατα με το άρθρο 58 παρ. 6 περ. α΄ του ν. 4075/2012 (ΦΕΚ 89 Α΄/11-04-2012) «Θέματα Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, Ασφαλιστικών Φορέων, προσαρμογή της νομοθεσίας στην Οδηγία 2010/18/ΕΕ και λοιπές διατάξεις» – βλ. σχετική εγκύκλιο ΠΟΛ. 1087/2010 της υπηρεσίας μας.

Ακολουθεί παράθεση των βασικότερων σημείων των άρθρων 99- 106ι ΠτΚ, που ορίζουν την τηρητέα διαδικασία.

β) Ανάλυση διατάξεων

1) «Διαδικασία εξυγίανσης» - άρθρο 99 ΠτΚ

Σημειώνεται ότι η προπρωχευτική αυτή διαδικασία, όπως και η συνδιαλλαγή, διεξάγεται ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων. Στο άρθρο 99 παρ. 1 ΠτΚ ορίζεται ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα, το οποίο έχει το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του στην Ελλάδα και βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεών του κατά τρόπο γενικό μπορεί να υπαχθεί στη διαδικασία εξυγίανσης με απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου, το οποίο είναι το κατ΄ άρθρο 4 ΠτΚ «πρωχευτικό δικαστήριο», δηλαδή το Πολυμελές Πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ο οφειλέτης έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του.

Σύμφωνα με το άρθρο 99 παρ. 2 ΠτΚ η διαδικασία εξυγίανσης αποτελεί συλλογική προπρωχευτική διαδικασία που αποσκοπεί στη διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση της επιχείρησης μέσω της σύναψης και επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης, χωρίς να παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών. Ο αιτών με τη διάταξη του άρθρου 99 παρ. 4 ΠτΚ έχει τη δυνατότητα να καταρτίσει συμφωνία εξυγίανσης και να την υποβάλει προς δικαστική επικύρωση:

α) αφού προηγηθεί το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης με σχετική δικαστική απόφαση κατά τα άρθρα 100 επ. ΠτΚ ή

β) απευθείας με άμεση επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 106β ΠτΚ.

Υπογραμμίζεται ότι, σε αντίθεση με τα ισχύοντα στη διαδικασία συνδιαλλαγής, ο νόμος στο άρθρο 99 παρ. 6 ΠτΚ δίνει τη δυνατότητα και σε οφειλέτες που έχουν περιέλθει σε κατάσταση παύσης πληρωμών να υποβάλλουν αίτηση εξυγίανσης με την υποχρέωση να συνυποβάλλεται με το ίδιο δικόγραφο και αίτηση πτώχευσης. Την ίδια δυνατότητα έχουν, σύμφωνα με το άρθρο 99 παρ.7 ΠτΚ, ακόμη και οι οφειλέτες για τους οποίους εκκρεμεί ήδη αίτηση κήρυξης σε πτώχευση ή για τους οποίους κατατίθεται μεταγενέστερα τέτοια αίτηση. Αν πάλι ο οφειλέτης περιέλθει σε

κατάσταση παύσης πληρωμών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξυγίανσης, οφείλει, σύμφωνα με το άρθρο 99 παρ. 8 ΠτΚ, να υποβάλει αίτηση πτώχευσης, με δυνατότητα να ζητήσει αναστολή της εξέτασης της τελευταίας.

Το άρθρο 99 παρ. 6 εδ. ε΄ ΠτΚ απαριθμεί τους τρόπους λήξης της διαδικασίας εξυγίανσης, που είναι οι εξής:

- α) η επικύρωση ή η απόρριψη της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης,
- β) η πάροδος της προθεσμίας που χορηγείται από το δικαστήριο, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δύο μήνες από την έκδοση της απόφασης και της τυχόν χορηγηθείσας παράτασης αυτής για ένα μήνα, κατά το άρθρο 101 παρ. 1 ΠτΚ,
- γ) η ανάκληση της απόφασης που άνοιξε τη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ. 5 ΠτΚ.

2) «Αίτηση ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης» - άρθρο 100 ΠτΚ

Μαζί με την αίτηση προς το πτωχευτικό δικαστήριο ο οφειλέτης θα πρέπει να καταθέσει με ποινή απαραδέκτου, πέραν των λοιπών στοιχείων που περιγράφονται στο άρθρο 100 παρ. 2 ΠτΚ και βεβαίωση της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας για τα χρέη του προς το Δημόσιο.

Στο άρθρο 100 παρ.6 ΠτΚ προβλέπεται ότι για τη συζήτηση της αίτησης ορίζεται δικάσιμος εντός διμήνου από την υποβολή της και ότι εφόσον υπάρχουν χρέη του οφειλέτη προς το δημόσιο ή προς φορείς κοινωνικής ασφάλισης διατάσσεται υποχρεωτικά η κλήτευση αυτών. Επομένως, το Δημόσιο πλέον κλητεύεται ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ, σε αντίθεση με τη διαδικασία συνδιαλλαγής όπου δεν προβλεπόταν αντίστοιχη υποχρέωση.

Ως έγκυρη κλήτευση προς το Δημόσιο νοείται η κλήτευση προς τον Υπουργό των Οικονομικών, ο οποίος εκπροσωπεί το Δημόσιο στις δίκες, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Κώδικα Περί Δικών του Δημοσίου (ν.δ. 26/1944) σε συνδυασμό με το άρθρο 126 του ΚΠολΔ. Ως κλήτευση προς τον Υπουργό των Οικονομικών νοείται η κοινοποίηση είτε στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών στην οδό Καρ. Σερβίας 10, Τ.Κ. 10184 Αθήνα είτε στην Κεντρική Υπηρεσία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ακαδημίας 68, Τ.Κ. 10678 Αθήνα. Οποιοσδήποτε άλλος τρόπος κοινοποίησης της αίτησης εξυγίανσης δεν αποτελεί νομότυπη κλήτευση.

3) «Απόφαση του δικαστηρίου για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης» - άρθρο 101 ΠτΚ, «Διορισμός μεσολαβητή και ειδικού εντολοδόχου» - άρθρο 102 ΠτΚ και «Καθήκοντα και αμοιβές των οργάνων της διαδικασίας» - άρθρο 106ι ΠτΚ

Αν το πτωχευτικό δικαστήριο κρίνει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του νόμου, αποφασίζει το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης για περίοδο όχι μεγαλύτερη των δύο (2) μηνών από την έκδοση της απόφασης, η οποία μπορεί να παραταθεί για ένα (1) ακόμη μήνα, σύμφωνα με το άρθρο 101 παρ.1 ΠτΚ.

Η απόφαση του δικαστηρίου δημοσιεύεται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ) και στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων (στο εξής Δ.Δ.Δ.) του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (άρθρο 101 παρ. 2 ΠτΚ), χωρίς να υπάρχει πρόβλεψη υποχρεωτικής κοινοποίησης προς το Δημόσιο.

Το πτωχευτικό δικαστήριο κατ' αίτηση του οφειλέτη ή πιστωτών ή και αυτεπαγγέλτως μπορεί να διορίσει μεσολαβητή με συγκεκριμένες αρμοδιότητες και υποχρεώσεις είτε με την απόφαση που ανοίγει τη διαδικασία είτε και με μεταγενέστερη απόφαση (άρθρα 101 και 102 παρ. 1 ΠτΚ), σε αντίθεση με τη διαδικασία συνδιαλλαγής όπου ο διορισμός μεσολαβητή ήταν υποχρεωτικός.

Το άρθρο 106ι παρ. 1 ΠτΚ δεν επιτρέπει τον ορισμό δημοσίων υπαλλήλων που υπηρετούν σε οικονομικές υπηρεσίες ως εμπειρογνομόνων, μεσολαβητών ή ειδικών εντολοδόχων. Δεδομένου ότι στην πράξη ήδη υπήρξαν δικαστικές αποφάσεις που όριζαν ως μεσολαβητές σε διαδικασίες εξυγίανσης Προϊσταμένους ή υπαλλήλους Δ.Ο.Υ., επιστάται η προσοχή σε ανάλογες περιπτώσεις να γίνεται επίκληση της απαγορευτικής αυτής διάταξης.

4) «Προληπτικά μέτρα στη διαδικασία εξυγίανσης» - άρθρο 103 ΠτΚ

Με την απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης ή με απόφαση του προέδρου του που λαμβάνεται κατόπιν αίτησης οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον και δικάζεται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, μπορεί να αναστέλλονται από την κατάθεση της αίτησης για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης και μέχρι τη λήξη της εν όλω ή εν μέρει τα ατομικά μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της περιουσίας του οφειλέτη (άρθρο 103 παρ. 1 ΠτΚ).

Αναστολή μέτρων ήδη από την κατάθεση της αίτησης μπορεί να χορηγείται με προσωρινή διαταγή. Η χορήγηση της αναστολής επάγεται αυτοδικαίως την απαγόρευση της διάθεσης των ακινήτων και του εξοπλισμού της επιχείρησης του οφειλέτη.

Σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 2 ΠτΚ η αναστολή μπορεί να επεκτείνεται και σε εγγυητές ή λοιπούς συνοφειλέτες του αιτούντος, εφόσον συντρέχει σπουδαίος επιχειρηματικός ή κοινωνικός λόγος.

Επίσης, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει και οποιοδήποτε άλλο από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 ΠτΚ προληπτικά μέτρα, που εφαρμόζονται σε περίπτωση κήρυξης οφειλετών σε κατάσταση πτώχευσης (άρθρο 103 παρ. 3 ΠτΚ.).

Στο άρθρο 103 παρ. 7 ΠτΚ ορίζεται ότι τα προληπτικά μέτρα ή τυχόν προσωρινή διαταγή που διατάχθηκαν παύουν να ισχύουν μετά πάροδο δύο (2) μηνών από το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης.

5) «Προθεσμία σύναψης της συμφωνίας – Υποχρεώσεις κατά τη διαπραγμάτευση» - άρθρο 104 ΠτΚ

Η σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης και η κατάθεση της αίτησης για την επικύρωσή της λαμβάνουν χώρα εντός της χορηγηθείσας προθεσμίας. Αν η προθεσμία παρέλθει

άπρακτη, τότε η διαδικασία θεωρείται αυτοδικαίως λήξασα και το λειτούργημα του τυχόν διορισθέντος μεσολαβητή περαιωμένο.

6) «Σύγκληση συνέλευσης των πιστωτών» - άρθρο 105 ΠτΚ

Ενώ η συναίνεση των πιστωτών, όπως και στη συνδιαλλαγή, κατά κανόνα ζητείται κατόπιν διαπραγμάτευσης αυτών με τον οφειλέτη, με το άρθρο 105 ΠτΚ εισάγεται μία διαφορετική δυνατότητα λήψης απόφασης στα πλαίσια σύγκλησης συνέλευσης πιστωτών.

Το άρθρο 105 παρ. 1 ΠτΚ ορίζει ότι με την απόφαση για το άνοιγμα διαδικασίας εξυγίανσης το πτωχευτικό δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει κατόπιν αίτησης του οφειλέτη τη σύγκληση συνέλευσης των πιστωτών, οι απαιτήσεις των οποίων υπήρχαν κατά την ημέρα ανοίγματος της διαδικασίας, έστω και αν δεν είναι ληξιπρόθεσμες ή τελούν υπό αίρεση, προκειμένου να λάβει απόφαση για την αποδοχή της συμφωνίας εξυγίανσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 105 παρ. 4 ΠτΚ, η πρόσκληση λαμβάνει χώρα δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της συνέλευσης, ενώ δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνέλευση των πιστωτών τίθενται στη διάθεσή τους το σχέδιο συμφωνίας εξυγίανσης και η έκθεση εμπειρογνώμονα.

7) «Διαδικασία της συνέλευσης και λήψη απόφασης» - άρθρο 106 ΠτΚ

Στο άρθρο 106 παρ. 3 ΠτΚ ορίζεται ότι ως προς την ψηφοφορία και τη συζήτηση στη συνέλευση εφαρμόζονται αναλογικά τα άρθρα 116 και 117 ΠτΚ, που αφορούν την τηρητέα διαδικασία επί σχεδίων αναδιοργάνωσης. Επισημαίνεται ιδιαίτερα η παρ. 2 του άρθρου 116 ΠτΚ, σύμφωνα με την οποία οι πιστωτές, οι απαιτήσεις των οποίων θίγονται από το σχέδιο χωρίς όμως αυτές να μηδενίζονται, σε περίπτωση που απέχουν από την ψηφοφορία θεωρούνται ότι ψηφίζουν υπέρ του σχεδίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 106 παρ. 4 ΠτΚ, για την έγκυρη λήψη απόφασης από τη συνέλευση απαιτείται να παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται πιστωτές που εκπροσωπούν το 50% του συνόλου των απαιτήσεων των πιστωτών. Για την αποδοχή του σχεδίου συμφωνίας εξυγίανσης απαιτείται πλειοψηφία των πιστωτών που εκπροσωπούν το 60% των απαιτήσεων των πιστωτών, που παρίστανται στη συνέλευση, στο οποίο περιλαμβάνεται το 40% των απαιτήσεων των τυχόν εμπραγμάτως ή με ειδικό προνόμιο ή με προσημείωση υποθήκης εξασφαλισμένων πιστωτών, που παρίστανται στη συνέλευση.

8) «Σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106α ΠτΚ

Σύμφωνα με το άρθρο 106α παρ. 1 ΠτΚ η συμφωνία εξυγίανσης υπογράφεται από τον οφειλέτη και τους πιστωτές που πληρούν τις προϋποθέσεις και εκπροσωπούν τα ποσοστά πλειοψηφίας που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο.

9) «Άμεση επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106β ΠτΚ

Με το άρθρο 106β παρ.1 ΠτΚ ο νομοθέτης δίνει τη δυνατότητα στους συμβαλλόμενους πιστωτές να συνάψουν και υποβάλουν στο δικαστήριο για

επικύρωση, όπως ορίζεται στο άρθρο 106στ ΠτΚ, συμφωνία εξυγίανσης και πριν από την έναρξη της διαδικασίας, δηλαδή χωρίς να έχει προηγηθεί άνοιγμα με δικαστική απόφαση, με την προϋπόθεση να έχει υπογραφεί από τον οφειλέτη και τους πιστωτές σύμφωνα με το άρθρο 106 α ΠτΚ. Σε αυτήν την περίπτωση, υποβάλλεται στο δικαστήριο αίτηση στην οποία επισυνάπτεται συμφωνία εξυγίανσης υπογεγραμμένη από τον οφειλέτη και τους συμβαλλόμενους πιστωτές, με αίτημα την απευθείας επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης. Οι συγκεκριμένες αιτήσεις χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής, γιατί οι αποφάσεις με τις οποίες γίνονται δεκτές επιφέρουν αμέσως τα αποτελέσματα της επικύρωσης της κάθε συμφωνίας, που θα αναλυθούν κατωτέρω στην υπ' αρ. 14 ενότητα της παρούσας εγκυκλίου.

10) «Συμμετοχή δημοσίου και δημοσίων φορέων» - άρθρο 106δ ΠτΚ

Η συμμετοχή του Δημοσίου στη διαδικασία εξυγίανσης θεμελιώνεται σε αυτό το άρθρο, όπου ειδικότερα προβλέπεται ότι το δημόσιο, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα, φορείς κοινωνικής πρόνοιας και ασφάλισης μπορούν να συναινούν στη σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης είτε συμμετέχοντας και ψηφίζοντας σε συνέλευση των πιστωτών είτε υπογράφοντας τη συμφωνία με τους ίδιους όρους που θα συναινούσε υπό τις ίδιες συνθήκες ιδιώτης πιστωτής, ακόμη και όταν με τη συμφωνία ο δημόσιος φορέας παραιτείται από προνόμια και εξασφαλίσεις ενοχικής ή εμπράγματης φύσης.

Επισημαίνεται ότι επί αιτημάτων συμμετοχής του Δημοσίου σε συμφωνίες συνδιαλλαγής, σύμφωνα με το προϊσχύον άρθρο 102 ΠτΚ, αρμόδιος να αποφασίζει είναι ο Υπουργός Οικονομικών, μετά από γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων Διεύθυνσης του Υπουργείου Οικονομικών (πρώην 16η Διεύθυνση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και νυν Διεύθυνση Πολιτικής Εισπράξεων), σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 6 περ. α' του ν. 3808/2009 (ΦΕΚ 227 Α'/10-12-2009) – βλ. σχετική εγκύκλιο ΠΟΛ. 1087/2010 της Υπηρεσίας μας.

Η ίδια διαδικασία τηρείται και επί αιτημάτων συμμετοχής του Δημοσίου σε συμφωνίες εξυγίανσης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 1 ν. 4013/2011, που ορίζει ότι όπου στον ΠτΚ ή άλλη νομοθεσία γίνεται λόγος για διαδικασία συνδιαλλαγής θα νοείται εφεξής η διαδικασία εξυγίανσης.

Διαφοροποίηση ως προς την αρμοδιότητα και την τηρητέα διαδικασία εισήχθη με το άρθρο 58 παρ. 6 περ. α' του ν. 4075/2012 (ΦΕΚ Α'89/11-04-2012) «Θέματα Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, Ασφαλιστικών Φορέων, προσαρμογή της νομοθεσίας στην Οδηγία 2010/18/ΕΕ και λοιπές διατάξεις». Ειδικότερα, προστέθηκε στο άρθρο 4 παρ. 6 περ. α' του ν. 3808/2009 νέο εδάφιο, σύμφωνα με το οποίο στην περίπτωση των φορέων των υποπεριπτώσεων ββ' και γγ' της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 2322/1995 (Α'143), των οποίων οι εγγυημένες από το Ελληνικό Δημόσιο οφειλές ανέρχονται σε ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο του 20% των συνολικών υποχρεώσεών τους, επί αιτήματος συμφωνίας με το Δημόσιο, κατά τις διατάξεις του 6ου (διαδικασία εξυγίανσης) και του 7ου (σχέδιο αναδιοργάνωσης) Κεφαλαίου του ν. 3588/2007, όπως ισχύει, αρμόδιο για τη γνωμοδότηση προς τον Υπουργό Οικονομικών είναι το Συμβούλιο Διαχείρισης και Αξιολόγησης της Εγγυητικής Ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου (το οποίο έχει συσταθεί στο Γ.Λ.Κ. και συνεπικουρείται από τη Διεύθυνση 25η Κίνησης Κεφαλαίων, Εγγυήσεων,

Δανείων και Αξιών, όπως προβλέπεται στο ν. 2322/1995). Το Συμβούλιο γνωμοδοτεί μετά από γνώμη της αρμόδιας για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων Διεύθυνσης του Υπουργείου Οικονομικών (Διεύθυνση Πολιτικής Εισπράξεων). Επομένως η διάταξη αυτή ρυθμίζει την ειδική περίπτωση οφειλετών, οι οποίοι έχουν λάβει δάνεια με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και οι εγγυημένες οφειλές τους ανέρχονται στο ανωτέρω ποσοστό επί των συνολικών υποχρεώσεών τους.

11) «Περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106ε ΠτΚ

Το άρθρο 106ε παρ. 1 ΠτΚ ορίζει ότι η συμφωνία εξυγίανσης μπορεί να έχει ως αντικείμενο οποιαδήποτε ρύθμιση του ενεργητικού και του παθητικού του οφειλέτη και απαριθμεί ενδεικτικά:

- α) τη μεταβολή των όρων των υποχρεώσεων του οφειλέτη,
- β) την κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων του οφειλέτη με την έκδοση μετοχών κάθε είδους ή κατά περίπτωση εταιρικών μεριδίων,
- γ) τη ρύθμιση των σχέσεων των πιστωτών μεταξύ τους μετά από την επικύρωση της συμφωνίας,
- δ) τη μείωση των απαιτήσεων έναντι του οφειλέτη,
- ε) την εκποίηση επί μέρους περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη,
- στ) την ανάθεση της διαχείρισης της επιχείρησης του οφειλέτη σε τρίτο με βάση οποιαδήποτε έννομη σχέση περιλαμβανομένης ενδεικτικά της εκμίσθωσης ή της σύμβασης διαχείρισης,
- ζ) τη μεταβίβαση του συνόλου ή μέρους της επιχείρησης του οφειλέτη σε τρίτο ή σε εταιρεία των πιστωτών κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 106θ ΠτΚ, η) την αναστολή των ατομικών διώξεων των πιστωτών για κάποιο διάστημα μετά την επικύρωση της συμφωνίας,
- θ) το διορισμό προσώπου που θα επιβλέπει την εκτέλεση των όρων της συμφωνίας εξυγίανσης ασκώντας τις εξουσίες που του δίνονται κατά τους όρους αυτής και
- ι) την καταβολή συμπληρωματικών ποσών προς εξόφληση απαιτήσεων σε περίπτωση βελτίωσης της οικονομικής θέσης του οφειλέτη. Η συμφωνία θα πρέπει να ορίζει με ακρίβεια τις προϋποθέσεις καταβολής των ποσών αυτών.

Το άρθρο 106ε παρ. 3 ΠτΚ προβλέπει ότι η μη τήρηση της συμφωνίας εξυγίανσης από τον οφειλέτη μπορεί να τίθεται ως διαλυτική αίρεση της συμφωνίας ή ως λόγος καταγγελίας της. Σε κάθε περίπτωση ισχύουν και υπέρ του Δημοσίου τα δικαιώματα που έχει κάθε πιστωτής κατά το κοινό δίκαιο για τις περιπτώσεις μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του οφειλέτη που αναλαμβάνονται ή διαμορφώνονται με τη συμφωνία καθώς και καθυστερημένης ή πλημμελούς εκπλήρωσης, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων καταγγελίας ή υπαναχώρησης.

Το άρθρο 106ε παρ. 7 ΠτΚ προβλέπει ότι η συμφωνία εξυγίανσης συνοδεύεται υποχρεωτικά από επιχειρηματικό σχέδιο με χρονική διάρκεια ίση με αυτή της συμφωνίας, το οποίο εγκρίνεται από τον οφειλέτη και τους πιστωτές κατ' άρθρο 106α ΠτΚ ή 106β ΠτΚ, κατά περίπτωση.

12) «Αίτηση για επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106στ ΠτΚ

Μετά τη δικαστική απόφαση ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης, εφόσον συναφθεί συμφωνία, κατατίθεται από τον οφειλέτη, οποιονδήποτε πιστωτή ή το μεσολαβητή αίτηση επικύρωσης της συμφωνίας στο πτωχευτικό δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 106στ παρ. 1 ΠτΚ. Η αίτηση συνοδεύεται από την υπογεγραμμένη συμφωνία εξυγίανσης και από έκθεση εμπειρογνώμονα που πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 100 παρ. 4 ΠτΚ (άρθρο 106στ παρ. 2 ΠτΚ).

Και σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας, εφόσον υπάρχουν χρέη του οφειλέτη προς το δημόσιο ή προς φορείς κοινωνικής ασφάλισης διατάσσεται υποχρεωτικά η κλήτευση αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 106στ παρ.5 ΠτΚ. Επομένως, το Δημόσιο πλέον κλητεύεται ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ , σε αντίθεση με τη διαδικασία συνδιαλλαγής όπου δεν προβλεπόταν αντίστοιχη υποχρέωση. Για το νομότυπο της κλήτευσης βλέπε παραπάνω την υπ. αρ. 2 ενότητα της παρούσας εγκυκλίου.

13) «Επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106ζ ΠτΚ

Το άρθρο 106ζ παρ. 1 ΠτΚ ορίζει ότι το πτωχευτικό δικαστήριο επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης, εφόσον έχει υπογραφεί από τον οφειλέτη και τους πιστωτές, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα στο άρθρο 106 ΠτΚ.

Στο άρθρο 106ζ παρ. 2 ΠτΚ αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους το δικαστήριο δεν επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης και οι οποίοι αφορούν:

- α) τη μη βιωσιμότητα της επιχείρησης,
- β) τη βλάβη της συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών,
- γ) την ύπαρξη δόλου ή άλλης αθέμιτης πράξης ή κακόπιστης συμπεριφοράς του οφειλέτη, πιστωτή ή τρίτου και
- δ) την παράβαση της αρχής της ισότιμης μεταχείρισης των πιστωτών. Ειδικά ως προς τη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών, το άρθρο 99 παρ. 2 ΠτΚ ορίζει ότι αυτή παραβιάζεται όταν προβλέπεται ότι οι μη συμβαλλόμενοι στη συμφωνία πιστωτές θα βρεθούν σε χειρότερη οικονομική θέση από αυτήν στην οποία θα βρίσκονταν με βάση αναγκαστική εκτέλεση ή σε περίπτωση κήρυξης του οφειλέτη σε κατάσταση πτώχευσης.

Η απόφαση που επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης ή που απορρίπτει την αίτηση επικύρωσης πρέπει να δημοσιεύεται αμελλητί σε περίληψη στο Γ.Ε.Μ.Η. και στο Δ.Δ.Δ. του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων με επιμέλεια του μεσολαβητή, εφόσον υπάρχει, ή διαφορετικά του οφειλέτη, σύμφωνα με το άρθρο 106ζ παρ. 5 ΠτΚ, χωρίς να προβλέπεται υποχρεωτική κοινοποίηση προς το Δημόσιο.

Στο άρθρο 106ζ παρ. 6, 7 και 8 ΠτΚ ορίζονται οι προϋποθέσεις άσκησης ενδίκων μέσων κατά της απόφασης επικύρωσης, που είναι η τριτανακοπή και η έφεση.

14) «Αποτελέσματα της επικύρωσης» - άρθρο 106η ΠτΚ

Τα αποτελέσματα της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης που αφορούν το Δημόσιο ως πιστωτή είναι τα εξής:

α) η συμφωνία εξυγίανσης από την επικύρωσή της δεσμεύει το σύνολο των πιστωτών, οι απαιτήσεις των οποίων ρυθμίζονται από αυτήν, επομένως και το ΔΗΜΟΣΙΟ, ακόμη και αν δεν είναι συμβαλλόμενοι ή δεν ψήφισαν υπέρ της συμφωνίας εξυγίανσης. Το αποτέλεσμα αυτό αποτελεί και τη σημαντικότερη ειδοποιό διαφορά του θεσμού της εξυγίανσης από εκείνον της συνδιαλλαγής.

Δε δεσμεύονται πιστωτές οι απαιτήσεις των οποίων γεννήθηκαν μετά το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης. (άρθρο 106η παρ. 1 ΠτΚ). Σημειώνεται ότι στην περίπτωση ύπαρξης οφειλών προς το Δημόσιο, ο χρόνος γένεσης αυτών δε συμπίπτει απαραίτητα με το χρόνο βεβαίωσής τους,

β) η επικύρωση της συμφωνίας δεν έχει επίπτωση στις ασφάλειες τρίτων, προσωπικές (π.χ. εγγυήσεις) ή εμπράγματα (π.χ. υποθήκες) και στις περιπτώσεις οφειλής εις ολόκληρον (π.χ. ευθύνη εκπροσώπων Νομικών Προσώπων για χρέη των Ν.Π. προς το Δημόσιο) με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων του έκτου κεφαλαίου του ΠτΚ (π.χ. άρθρο 106ε παρ.1 περ. α', παρ. 2 ΠτΚ) ή προβλέψεων της συμφωνίας (άρθρο 106η παρ. 2 ΠτΚ),

γ) αναστέλλεται μεταξύ άλλων η ποινική δίωξη του πλημμελήματος που προβλέπεται στο άρθρο 25 του ν. 1882/1990, δηλαδή του αδικήματος της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο, εφόσον η παραπάνω πράξη έχει τελεσθεί πριν από την υποβολή της αίτησης (άρθρο 106η παρ. 3 περ. β' ΠτΚ),

δ) δεν αναστέλλονται μέτρα ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη, παρά μόνο στις περιπτώσεις που αυτό προβλέπεται ρητά από τους όρους της συμφωνίας, σε αντίθεση με τη διαδικασία συνδιαλλαγής όπου η αναστολή αποτελούσε αποτέλεσμα εκ του νόμου σύμφωνα με το προϊσχύον άρθρο 104 ΠτΚ,

ε) η απόφαση που επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης αποτελεί τίτλο εκτελεστό για τις αναλαμβανόμενες με αυτήν υποχρεώσεις, εφόσον από τη συμφωνία προκύπτει η ποσότητα και η ποιότητα της παροχής (άρθρο 106η παρ. 5 ΠτΚ) και

στ) σε περίπτωση που έχει συνυποβληθεί αίτηση κήρυξης πτώχευσης και το δικαστήριο επικυρώσει τη συμφωνία εξυγίανσης, τεκμαίρεται ότι το δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση πτώχευσης (άρθρο 99 παρ. 6 ΠτΚ).

Εκτός των παραπάνω αποτελεσμάτων που επέρχονται με την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης, σε περίπτωση πλήρους και εμπρόθεσμης εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του οφειλέτη που απορρέουν από τη συμφωνία εξυγίανσης, εξαλείφεται το αξιόποιο των πράξεων που αναφέρονται στην παρ.3 του άρθρου 106η ΠτΚ (άρθρο 106η, παρ. 4 ΠτΚ).

15) «Τελικές και μεταβατικές διατάξεις» - άρθρο 14 ν. 4013/2011

Στην παρ. 1 του άρθρου αυτού προβλέπεται ότι οι συμφωνίες συνδιαλλαγής που έχουν ήδη συναφθεί με τις προϊσχύουσες του ν. 4013/2011 διατάξεις δε θίγονται και εξακολουθούν να διέπονται από αυτές, εκτός αν ο οφειλέτης ζητήσει την υπαγωγή του σε διαδικασία εξυγίανσης και συντρέχουν ως προς το πρόσωπό του οι προϋποθέσεις των νέων διατάξεων.

Στην παρ. 2 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι για τις περιπτώσεις διαδικασιών συνδιαλλαγής που έχουν ήδη ανοίξει, τα μέρη δύνανται είτε να συνάψουν συμφωνία συνδιαλλαγής κατά τις προϊσχύουσες διατάξεις είτε συμφωνία εξυγίανσης με τις νέες διατάξεις.

Η παρ. 3 αυτού του άρθρου προβλέπει τέλος ως προς τις εκκρεμείς αιτήσεις για το άνοιγμα διαδικασίας συνδιαλλαγής ότι κρίνονται υπό τις προϊσχύουσες διατάξεις, εκτός αν οι αιτούντες τις μετατρέψουν σε αιτήσεις για το άνοιγμα διαδικασίας εξυγίανσης, οπότε εφαρμόζονται οι νέες διατάξεις.

B. ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

«Ειδική εκκαθάριση» - άρθρο 106ια ΠτΚ

Πέραν του θεσμού της εξυγίανσης, ο ν. 4013/2011 θεσπίζει με το εν λόγω άρθρο τον θεσμό της ειδικής εκκαθάρισης, ο οποίος πρέπει να διακρίνεται από τη διαδικασία της ειδικής εκκαθάρισης των κατηρημένων πλέον διατάξεων των άρθρων 46 – 46γ του ν. 1892/1990 «για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις».

Το άρθρο 106ια παρ.1 ΠτΚ ορίζει τις προϋποθέσεις που πρέπει να έχουν οι επιχειρήσεις, προκειμένου να μπορούν να υπαχθούν με απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου στο καθεστώς της ειδικής εκκαθάρισης σε λειτουργία.

Σύμφωνα με το άρθρο 106ια παρ. 5 ΠτΚ, το πτωχευτικό δικαστήριο κάνει δεκτή την αίτηση, αν προβλέπει ότι η υπαγωγή στο καθεστώς της ειδικής εκκαθάρισης βελτιώνει τις πιθανότητες διατήρησης της επιχείρησης και διάσωσης θέσεων εργασίας χωρίς να παραβλάπεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών (σχετικά με την έννοια της συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών βλέπε την υπ' αρ. 13 ενότητα της παρούσας εγκυκλίου). Με τη δικαστική απόφαση που αποδέχεται την αίτηση για υπαγωγή του οφειλέτη στο καθεστώς της ειδικής εκκαθάρισης διορίζεται και εκκαθαριστής, στον οποίο περιέρχεται στο σύνολό της η εξουσία των καταστατικών οργάνων διοίκησης και διαχείρισης της επιχείρησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 106ια παρ. 8 ΠτΚ, έργο του εκκαθαριστή είναι η μεταβίβαση του συνόλου του ενεργητικού της επιχείρησης μέσα σε διάστημα δώδεκα μηνών από την έναρξη των ενεργειών του, με δυνατότητα παράτασης έξι επιπλέον μηνών από το πτωχευτικό δικαστήριο. Σε περίπτωση που παρέλθει αυτή η προθεσμία, η εκκαθάριση παύει αυτοδικαίως.

Το άρθρο 106ια παρ.3 ΠτΚ προβλέπει τη δυνατότητα να εκκρεμούν παράλληλα οι διαδικασίες εξυγίανσης και ειδικής εκκαθάρισης και διακρίνει δύο περιπτώσεις:

α) να εκκρεμεί ήδη διαδικασία εξυγίανσης κατά την υποβολή της αίτησης για υπαγωγή σε ειδική εκκαθάριση ή

β) να υποβληθεί αίτηση εξυγίανσης μετά την υποβολή της αίτησης για υπαγωγή σε ειδική εκκαθάριση και πριν από τη συζήτηση της τελευταίας. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις ο νόμος προβλέπει την αναστολή της εξέτασης της αίτησης για υπαγωγή σε ειδική εκκαθάριση με αναλογική εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 99 παρ. 6, 8 ΠτΚ, δίνοντας έτσι προτεραιότητα στην προοπτική διάσωσης της επιχείρησης.

Περαιτέρω οδηγίες για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων θα αποσταλούν άμεσα στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες.

Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη της Γραμματείας

Ο Υφυπουργός Οικονομικών
Γεώργιος Μαυραγάνης

www.sale.gr